

Folketinget
lov@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2022 - 3142

Doknr.
527666

Dato
16-06-2022

Valgklage fra Mona Ellinor Larsen i forbindelse med folkeafstemningen den 1. juni 2022

Fra Mona Ellinor Larsen har Indenrigs- og Boligministeriet modtaget vedhæftede klage af 7. juni 2022, hvori Mona Ellinor Larsen har klaget på følgende måde i forbindelse med folkeafstemningen den 1. juni 2022:

”Jeg klager hermed over valget afholdt d. 1. juni 2022 vedr. afskaffelse af forsvarsforbeholdet. Det sker med henvisning til følgende tre forhold, omtalt i landsdækkende medier:

1. Ikke alle borgere modtog valgkort i tide.
2. Nogle borgere fik fejlagtigt at vide, at de havde stemt, da de afleverede deres valgkort på valgstedet.
3. Spørgsmålet, valget drejede sig om, blev ændret efter at valget var udskrevet.

Da valget således ikke er lovformligt afviklet, skal det erklæres ugyldigt. Jeg imødeser, at man vil gøre dette snerest.”

Indenrigs- og Boligministeriet har modtaget yderligere to klager med stort set identisk indhold. Mona Ellinor Larsens klage og disse to klager er derfor sendt samlet i høring hos PostNord vedr. punkt 1, KMD vedr. punkt 2 og Udenrigsministeriet vedr. punkt 3.

1. Mona Ellinor Larsens klage over, at ikke alle borgere modtog valgkort i tide

PostNord har i anledning af dette punkt i klagen ved vedhæftede e-mail af 9. juni 2022 oplyst følgende:

”I de tre klager her, er der ikke nogen konkrete oplysninger og forsinkede valgkort, det virker mere som en koordineret fremsendelse af påstande.

Som tidligere nævnt, kan det desværre ikke undgås, at der vil være nogle få tilfælde, hvor menneskelige fejl fører til forsinkelser, når der omdeles knapt 4,3 mio. valgkort.

Det er meget beklageligt over for de enkelte borgere, som ikke har modtaget deres valgkort i tide, men der er intet der tyder på, at der skulle have været et generelt problem eller at problemstillingen er større end ved tidligere valg.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 96, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, og § 99, stk. 1, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022):

”§ 96. [...]

Stk. 2. Når dagen for en folkeafstemning er fastsat, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en valgliste over kommunens vælgere og udsende valgkort i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4 for folketingsvalg. [...]

Stk. 3. Senest 10 dage før folkeafstemningen bekendtgør indenrigs- og boligministeren dag og tid for afstemningen samt udsendelsen af valgkort i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4 for folketingsvalg.

[...]

§ 99. Afstemningen på afstemningsdagen og forberedelsen hertil finder sted i overensstemmelse med reglerne i § 44 og kapitel 7 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 20, 1. og 3. pkt., § 21, § 22, stk. 1, og § 47, 1.-3. pkt., i folketingsvalgloven:

”§ 20. Så snart valglisten er udarbejdet, udsender kommunalbestyrelsen valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten og registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen. [...] Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt om afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen.

§ 21. Senest 10 dage før valgdagen skal indenrigs- og boligministeren på Indenrigs- og Boligministeriets hjemmeside og i landets dagblade bekendtgøre dag og tid for afstemningen. Samtidig skal det bekendtgøres, at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne, og at indsigelser om manglende modtagelse af valgkort eller modtagelse af valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen.

§ 22. Kommunalbestyrelsen skal straks behandle de indsigelser, der er nævnt i § 21, samt i givet fald berigtige fejlene ved udfærdigelse af nye valgkort og ved rettelser i valglisten. Sådanne rettelser kan foretages til og med valgdagen.

[...]

§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. [...]”

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet fremgår af afsnit 4.2, 4.7.1 og 7.3.1 bl.a. følgende:

”4.2. Generelt om valglisten

[...]

Valglisten består af en 15.-dagsvalgliste, en udlandstilflyttervalgliste, en udlandsdanskervalgliste og en nordatlantvalgliste.

[...]

4.7.1. Udarbejdelse og udsendelse af valgkort

Så snart valglisten er udarbejdet, sender kommunalbestyrelsen valgkort ud til de vælgere, der er optaget på valglisten og registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i kommunen, se lovens § 20, 1. pkt., jf. § 96 stk. 2, 1. pkt.

Der skal ikke sendes valgkort til vælgere på udlandsdanskervalglisten eller nordatlantvalglisten.

[...]

Kommunalbestyrelsen (udføres i praksis aktuelt af KMD) skal aflevere alle valgkort, der udskrives efter 15.-dagsvalglisten, til postbesørgelse tids nok til, at de kan være modtaget af vælgerne senest fredag den 27. maj 2022 (5 dage før afstemningsdagen). For at sikre hurtig udbringning orienterer KMD postvæsenet om udsendelsen i god tid inden afleveringen til postbesørgelse.

[...]

Valgkort, der udskrives maskinelt efter udlandstilflyttervalglisten, skal afleveres til postbesørgelse direkte fra KMD senest fredag den 27. maj 2022 (5 dage før afstemningsdagen), så vælgerne så vidt muligt modtager dem mandag den 30. maj 2022. Disse valgkort skal derfor sendes som Quickbreve (dag til dag-forsendelse). Grundet helligdag kan disse valgkort ikke sendes torsdag den 26. maj 2022.

[...] Valgkort udsendt senere end onsdag den 25. maj 2022 skal sendes som Quickbreve (dag til dag-forsendelse).

[...]

7.3.1. Identifikation af vælgeren og afmærkning på valglisten

[...] Det er ikke en betingelse for at stemme, at man har medbragt sit valgkort til stemmeafgivningen, se lovens § 47, 3. pkt., som er gengivet ovenfor. Personer uden fast opholdssted, som kun får tilsendt et valgkort efter anmodning, kan ligesom de vælgere, der har glemt at medbringe deres valgkort, stemme på valgdagen uden valgkort, hvis de medbringer legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedskort. Stemmeafgivning uden valgkort kan alene ske på det afstemningssted, som vælgerens (seneste) bopælskommune anviser. Oplysning herom fås ved henvendelse til den pågældende kommune.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 20, 1. pkt., og § 47, at kommunalbestyrelsen, så snart valglisten er udarbejdet, udsender valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten, men at det ikke er en betingelse for at stemme, at man har medbragt sit valgkort til stemmeafgivningen. Derudover fremgår det af folketingsvalglovens § 96, stk. 3, jf. § 21 og § 22, stk. 1, at indenrigs- og boligministeren senest 10 dage før folkeafstemningen bekendtgør på ministeriets hjemmeside samt i landets dagblade, at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne, og at indsigelser om manglende modtagelse af valgkort eller valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen, der straks skal behandle indsigelser om valgkort og rette eventuelle fejl ved at udfærdige nye valgkort og rette i valglisten.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at ministeriet fredag den 20. og lørdag den 21. maj 2022 i overensstemmelse med folketingsvalglovens § 96, stk. 3, jf. 21, indrykkede annoncer i 26 aviser og dagblade, både landsdækkende og regionale (B.T. dog mandag den 23. maj 2022), med oplysning om, at valgkort ville blive udsendt i de kommende dage til alle, der har stemmeret, og at man kunne henvende sig til sin bopælskommune (borgerservice), hvis man ikke havde modtaget valgkortet senest fredag den 27. maj 2022, eller hvis der var forkerte oplysninger på kortet. Endvidere blev der den 20. maj 2022 lagt en tekst med et tilsvarende indhold på forsiden af ministeriets valghjemmeside valg.im.dk (under aktuelt).

Med hensyn til klagen skal Indenrigs- og Boligministeriet bemærke, at der er tale om en generel klage over, at ikke alle borgere modtog valgkort i tide. Klager henviser til, at forholdet har været omtalt i landsdækkende medier. Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at PostNord har beklaget forsinkelsen og oplyst, at det med omdelingen af knap 4,3 mio. valgkort desværre ikke kan undgås, at der vil være nogle få tilfælde, hvor menneskelige fejl fører til forsinkelser. Ministeriet har endvidere noteret sig PostNords tilkendegivelse af, at der ikke er noget, der tyder på, at der skulle have været et generelt problem. Ministeriet skal endelig bemærke, at medbringelse af valgkort ikke er en betingelse for at stemme på valgdagen.

PostNords udtalelse giver herefter ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

2. Mona Ellinor Larsens klage over, at nogle borgere fejlagtigt fik at vide, at de havde stemt, da de afleverede deres valgkort på valgstedet

I høringen af KMD vedrørende dette punkt i klagen har Indenrigs- og Boligministeriet lagt til grund, at klager henviser til den situation, der er beskrevet i vedlagte artikel i Ekstra Bladet. KMD har ved vedhæftede e-mail af 9. juni 2022 oplyst følgende:

”KMD fik på valgdagen, den 1. juni 2022, ingen henvendelser om vælgere, der blev afvist på afstemningsstedet med den begrundelse, at de allerede havde stemt.

KMD fik på valgdagen, den 1. juni 2022, to henvendelser om vælgere, der i første omgang blev nægtet at stemme med den begrundelse, at de havde brevstemt. I samarbejde mellem den teknisk ansvarlige på afstemningsstedet og KMD blev årsagen hurtigt fundet og problemet hurtigt løst. De to kommuner havde ikke slettet valglisten med KMDs testdata fra pc’erne med den digitale valgliste, før de kopierede valglisten med de fra CPR-kontoret berigede vælgerdata til pc’erne med den digitale valgliste.

Den digitale valgliste med KMDs testdata indeholder 134 vælgere, af hvilke 36 har brevstemt. Når testdata ikke bliver slettet, før valgdagen, vil der være vælgernummersammenfald mellem testvælgerne og de første 134 vælgere til folkeafstemningen om forsvarsforbeholdet den 1. juni 2022, også for de 36 testvælgere, der har brevstemmemarkering.

Som nævnt blev fejlen hurtigt rettet i begge kommuner, så den digitale valgliste kvitterede for, at vælgeren måtte få udleveret en stemmeseddel.

Det kan formodes, at Ekstra Bladet ikke har skelnet mellem stemt og brevstemt.

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 96, stk. 2, 1. pkt., § 99, stk. 1, og § 100, stk. 1, i folketingsvalgloven:

”§ 96. [...]

Stk. 2. Når dagen for en folkeafstemning er fastsat, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en valgliste over kommunens vælgere og udsende valgkort i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4 for folketingsvalg. [...]

[...]

§ 99. Afstemningen på afstemningsdagen og forberedelsen hertil finder sted i overensstemmelse med reglerne i § 44 og kapitel 7 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.

[...]

§ 100. Ved folkeafstemning kan der brevstemmes i overensstemmelse med reglerne i kapitel 8 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 47, § 53, § 60, stk. 1, 1. pkt., § 61, stk. 1, 3 og 7, § 65, stk. 1, 1. og 2. pkt., § 66, stk. 1, 1. pkt., og § 67 i folketingsvalgløven:

”§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisterføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Valglisterføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisterføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

[...]

§ 53. Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune her i landet.

[...]

§ 60. Brevstemmematerialet består af stemmeseddel, konvolut, følgebrev og yderkuvert. [...]

[...]

§ 61. Vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til brevstemmemodtageren. Herefter udleveres brevstemmematerialet, jf. § 60.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren.

Stk. 4-6. [...]

Stk. 7. Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.

[...]

65. Valgstyrerne gennemgår brevstemmerne inden afstemningens begyndelse og om nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen. Yderkuverterne åbnes, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning. [...]

[...]

§ 66. Når en brevstemme kan komme i betragtning, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har afgivet brevstemme. [...]

[...]

§ 67. En vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen.”

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet fremgår af afsnit 7.3.3 bl.a. følgende:

”7.3.3. Vælgere, der møder frem på valgdagen, men er afmærket på valglisten som en vælger, der allerede har stemt eller brevstemt

Vælgere, der har afgivet en brevstemme, som er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen, se lovens § 67.

Valglisteføreren må, inden stemmesedlen udleveres, sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens valgkort eller brevstemme er afleveret til afstemningsstedet.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 65 og § 66, at valgstyrerne inden afstemningens begyndelse gennemgår brevstemmerne og undersøger, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Hvis brevstemmemen kan komme i betragtning, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har afgivet brevstemme. Der følger videre af folketingsvalglovens § 67, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen.

Med hensyn til klagen skal Indenrigs- og Boligministeriet bemærke, at der er tale om en generel klage over, at nogle borgere fejlagtigt fik at vide, at de havde stemt, da de afleverede deres valgkort på valgstedet. Klager henviser til, at forholdet har været omtalt i landsdækkende medier. Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig KMD's oplysning om, at KMD på valgdagen den 1. juni 2022 fik to henvendelser om vælgere, der i første omgang blev nægtet at stemme med den begrundelse, at de havde brevstemt. Ministeriet har endvidere noteret sig KMD's oplysning om, at den teknisk ansvarlige på afstemningsstedet i samarbejde med KMD hurtigt fik fundet årsagen til, at vælgerne på valglisten fejlagtigt var markeret som havende brevstemt, at problemet hurtigt blev løst, og at de pågældende vælgere herefter kunne afgive deres stemme.

KMD's udtalelse giver herefter ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

3. Mona Ellinor Larsens klage over, at spørgsmålet, valget drejede sig om, blev ændret, efter at valget var udskrevet

Udenrigsministeriet har i anledning af dette punkt i klagen ved vedhæftede e-mail af 14. juni 2022 oplyst følgende:

”Da lovforslaget blev sendt i offentlig høring den 30. marts 2022, var titlen ”forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar”. I forbindelse med den eksterne høring blev lovforslagets titel den 7. april 2022 justeret til ”forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet”.

Lovforslaget angik Danmarks deltagelse i Den Europæiske Unions fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, hvilket ville forudsætte en afskaffelse af forsvarsforbeholdet. Både den oprindelige titel og den justerede titel var således dækkende for lovforslagets indhold. Justeringen af lovforslagets titel havde dermed ingen betydning for afstemningstemaet.

Udenrigsministeriet vurderer, at der ikke var tvivl om afstemningstemaet for folkeafstemningen den 1. juni 2022. Der henvises i øvrigt til pkt. 1 i Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet. Det bemærkes i denne forbindelse, at regeringen forud for folkeafstemningen lancerede en større oplysningskampagne med hjemmesiden www.1.juni.dk, hvor borgere har kunnet finde oplysninger og baggrund om folkeafstemningen.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 95, stk. 1 og 3, og § 100, stk. 1, i folketingsvalgloven:

”§ 95. Meddelelse om, at der skal afholdes folkeafstemning om et lovforslag eller en stadfæstet lov, gives af Folketingets formand til statsministeren og indenrigs- og boligministeren.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Afholdes folkeafstemning i henhold til særlig lov, bekendtgør statsministeren folkeafstemningens tema i Statstidende med meddelelse om, hvilken dag folkeafstemningen finder sted.

[...]

§ 100. Ved folkeafstemning kan der brevstemmes i overensstemmelse med reglerne i kapitel 8 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 57, stk. 1-3, og § 58, stk. 1 og 2, i folketingsvalgloven:

”§ 57. Vælgere, der opholder sig på Færøerne eller i Grønland, kan brevstemme på de færøske eller grønlandske folkeregistre eller hos en stemmemodtager, der er udpeget af indenrigs- og boligministeren.

Stk. 2. Vælgere, der opholder sig i udlandet, kan brevstemme på en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation eller hos en stemmemodtager, der er udpeget af indenrigs- og boligministeren.

Stk. 3. Brevstemmer, der er afgivet mere end 3 måneder før valgdagen, kommer ikke i betragtning.

[...]

§ 58. Søfolk og passagerer på danske skibe i udenrigsfart samt personer, der er ansat på danske havanlæg, kan brevstemme på skibet eller havanlægget. Skibsføreren eller den, som skibsføreren har udpeget, henholdsvis havanlæggets chef eller den, som chefen har udpeget, fungerer som stemmemodtager.

Stk. 2. Brevstemmer, der er afgivet mere end 3 måneder før valgdagen, kommer ikke i betragtning, jf. dog stk. 3 og 4.”

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet fremgår af afsnit 1 bl.a. følgende:

”1. Indledning

Den 6. marts 2022 indgik regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, SF - Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Det Konservative Folkeparti et nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik. Af kompromiset fremgår bl.a. følgende:

”Afskaffelse af forsvarsforbeholdet

Aftalepartierne er enige om, at de grundlæggende ændringer af den sikkerhedspolitiske situation i Europa og et nyt normalbillede stiller nye krav til Danmarks helhjertede engagement i udviklingen af den europæiske forsvars- og sikkerhedspolitik. Tiden kalder på et gearskifte. Aftalepartierne anbefaler derfor en afskaffelse af det danske forsvarsforbehold.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der den 1. juni 2022 afholdes en folkeafstemning om at afskaffe forsvarsforbeholdet.”

Der skal afholdes folkeafstemning i henhold til særlig lov efter reglerne i grundlovens § 42, stk. 6, 2. pkt., jf. § 19.

Udkast til de lovforslag,^[1] som skal skabe det retlige grundlag for afholdelse af folkeafstemningen, er sendt i offentlig høring den 30. marts 2022 og forventes fremsat i Folketinget i begyndelsen af maj 2022.

[...]

Ved folkeafstemningen stemmes der for og imod lovforslaget.

Det følger af folketingsvalgloven, at brevstemmeafgivningen kan begynde på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske hav-

¹ Note med henvisning til lovforslaget udeladt.

anlæg uden for dansk område 3 måneder før afstemningsdagen, jf. folketingsvalglovens § 100, stk. 1, jf. § 57, stk. 3, og § 58, stk. 2. Brevstemmeafgivningen kan dog ikke begynde, før der er den fornødne klarhed over afstemningstemaet.

Ved den aktuelle folkeafstemning har Indenrigs- og Boligministeriet vurderet, at der fra og med den 30. marts 2022 forelå den fornødne klarhed over afstemningstemaet til, at brevstemmeafgivningen kunne begynde. I vurderingen af spørgsmålet lagde ministeriet vægt på, at lovforslaget var sendt i ekstern høring, og at aftalepartierne bag afstemningen havde taget politisk stilling til afstemningstemaet. Spørgsmålet på stemmesedlen (afstemningstemaet) var angivet i bemærkningerne til udkastet til det lovforslag, der danner grundlag for afholdelse af folkeafstemningen, og som blev sendt i ekstern høring.

Efter at lovforslagene blev sendt i ekstern høring den 30. marts 2022, er titlen på lovforslaget samt spørgsmålet på stemmesedlen ændret således, at der er tilføjet ”ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet” til sidst. Spørgsmålet på stemmesedlen lyder herefter: ”Stemmer du ja eller nej til, at Danmark kan deltage i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet? (Forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet)”.

Indenrigs- og Boligministeriet vurderer, at denne ændring er af afklarende karakter og ikke væsentligt ændrer afstemningstemaet. Det er derfor fortsat ministeriets vurdering, at der forelå den fornødne klarhed om afstemningstemaet fra og med den 30. marts 2022.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 95, stk. 3, at når folkeafstemning afholdes i henhold til særlig lov, bekendtgør statsministeren folkeafstemningens tema i Statstidende med meddelelse om, hvilken dag folkeafstemningen finder sted. Der følger videre af folketingsvalglovens § 100, stk. 1, jf. § 57, stk. 3, og § 58, stk. 2, at brevstemmeafgivningen kan begynde på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område tre måneder før afstemningsdagen. Brevstemmeafgivningen kan dog ikke begynde, før der er den fornødne klarhed over afstemningstemaet. Dette fremgår af afsnit 1 i Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig Udenrigsministeriets oplysning om, at det lovforslag, der danner grundlag for afholdelse af folkeafstemningen, angik Danmarks deltagelse i Den Europæiske Unions fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, hvilket ville forudsætte en afskaffelse af forsvarsforbeholdet. Indenrigs- og Boligministeriet har videre noteret sig Udenrigsministeriets tilkendegivelse om, at både den oprindelige titel og den justerede titel således var dækkende for lovforslagets indhold, og at justeringen af lovforslagets titel dermed ingen betydning havde for afstemningstemaet. Indenrigs- og Boligministeriet har endelig noteret sig, at Udenrigsministeriet vurderer, at der ikke var tvivl om afstemningstemaet for folkeafstemningen den 1. juni 2022.

Det bemærkes, at Indenrigs- og Boligministeriet ved den aktuelle folkeafstemning har vurderet, at der fra og med den 30. marts 2022 forelå den fornødne klarhed over afstemningstemaet til, at brevstemmeafgivningen kunne begynde, og at den senere æn-

dring af titlen på lovforslaget samt spørgsmålet på stemmesedlen var af afklarende karakter og ikke væsentligt ændrede afstemningstemaet, jf. afsnit 1 i Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet.

Udenrigsministeriets udtalelse giver herefter ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov